

نسبت‌های مالی صنعت برق در سال ۱۳۷۸

دفتر مطالعات مالی و حسابداری مدیریت (۱)

میانه، حد متوسط بالا و پایین نسبت‌های مالی، برای شرکت‌های برق منطقه‌ای، سازمان آب و برق خوزستان و سازمان مدیریت توانیر از سال ۷۲ تا ۷۷ در نشریات شماره ۱۷ و ۲۲ حسابداری برق درج شده است. در این شماره نسبت‌های مذکور برای سال‌های ۷۷ و ۷۸ با توجه به اصلاحات انجام شده در صورت‌های مالی سال ۷۷ شرکت‌ها، محاسبه و ارائه شود.

نسبت‌های مالی

امروزه نسبت‌های مالی ابزار مناسبی جهت ارزیابی عملکرد مالی شرکت‌ها محسوب می‌شود. این نسبت‌ها توسط گروه‌های مختلفی نظیر سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان و مدیران استفاده می‌شود. ولی باید توجه داشت که استفاده محض از نسبت‌ها صحیح نیست زیرا این نسبت‌ها به تنهایی دارای محدودیت‌ها و نارسایی‌هایی هستند که بی‌توجهی بدان‌ها موجب گمراهی استفاده‌کنندگان می‌شود.

شایان ذکر است که بررسی نسبت‌های مالی شرکت‌ها زمانی مفهوم پیدا می‌کند که با استانداردهای مطلوب صنعت مربوطه و یا با گذشته مقایسه شود. با توجه به پیچیدگی‌های محاسبه استانداردهای مطلوب، معمولاً توصیه می‌شود که نسبت‌های مالی شرکت‌ها با نسبت‌های متوسط صنعت مقایسه شوند. (۲)

البته استفاده از نسبت‌های متوسط صنعت به منظور ارزیابی عملکرد یک شرکت می‌تواند گمراه‌کننده باشد، زیرا در یک صنعت ناموفق تشابه نسبت‌های مالی شرکت با نسبت‌های متوسط صنعت به معنی عملکرد قابل قبول شرکت نیست و تنها می‌توان نتیجه گرفت که عملکرد مدیریت شرکت، مشابه عملکرد مدیریت سایر شرکت‌های صنعت می‌باشد.

جدول شماره ۱ نسبت‌های مالی شرکت‌های برق منطقه‌ای، سازمان آب و برق خوزستان و سازمان مدیریت توانیر را برای سال‌های ۷۷ و ۷۸ نشان می‌دهد.

جدول شماره ۲ میانه، حد متوسط بالا و پایین نسبت‌های مالی را برای شرکت‌های برق منطقه‌ای و سازمان آب و برق خوزستان نشان می‌دهد. شایان ذکر است که با توجه به ماهیت ستادی و متفاوت سازمان توانیر با شرکت‌های برق منطقه‌ای در محاسبه میانه و حدود متوسط نسبت‌های مالی، سازمان توانیر از سری نسبت‌ها حذف گردید.

همانطور که ملاحظه می‌شود میانه نسبت‌های جاری و سریع در سال ۷۸ به ترتیب برابر ۱/۰۵ و ۰/۸۱ می‌باشد که نسبت به سال ۷۷ (۱/۱۶ و ۰/۹۳) کاهش دارد. با کاهش این نسبت‌ها در واقع بستن کاران تامین خود را از دست خواهند داد.

میانه نسبت‌های بدهی و بدهی به حقوق صاحبان سهام در سال ۷۸ به ترتیب برابر ۳۲/۲۱ و ۴۹/۷۷

می‌باشد که نسبت به سال ۷۷ قدری افزایش یافته است.

میانه نسبت‌های گردش دارایی‌ها و دارایی‌های ثابت در سال ۷۸ به ترتیب برابر ۰/۲۴ و ۰/۳۳ می‌باشد که نسبت به سال ۷۷ به دلیل افزایش فروش به ازای یک واحد از دارایی‌ها (با دارایی‌های ثابت) افزایش یافته است.

میانه گردش سرمایه جاری در سال ۷۸ بمیزان ۱/۸۱ می‌باشد که نسبت به سال ۷۷ (۲/۳۰) کاهش داشته است. لازم به ذکر است که با توجه به اینکه در سال ۷۸ (۳) نسبت گردش سرمایه جاری شرکت‌های برق منطقه‌ای مازندران، باختر، خراسان، هرمزگان و سازمان آب و برق خوزستان در مقایسه با نسبت‌های سایر شرکت‌ها نامتعارف می‌باشد جهت محاسبه میانه و حدود متوسط از سری نسبت‌ها حذف گردیده‌اند.

دوره وصول مطالبات نیز از ۱۰۱ روز در سال ۷۷ به ۹۲ روز در سال ۷۸ کاهش یافته که وضعیت بهتری را نشان می‌دهد.

میانه بازده فروش ناخالص، بازده فروش خالص، بازده حقوق صاحبان سهام و بازده دارایی‌ها به ترتیب بمیزان (۱/۴۲)، (۲/۶۵)، (۰/۴۱) و (۰/۲۹) می‌باشد که نسبت به سال ۷۷ به دلیل زیان شرکت‌ها کاهش یافته است.

شایان ذکر است که نسبت‌های مالی جهت نشان دادن نسبت‌های نامتعارف و غیرعادی نقش مهمی را ایفا می‌کنند و در امر شناخت زمینه‌های مسئله‌ساز سودمند می‌باشند. در این بررسی به دلیل ناهمگون بودن نحوه بحساب گرفتن ارقام در شرکت‌ها، نسبت‌های نامتعارفی ملاحظه می‌گردد. جهت رفع آن در نظر است در شماره‌های آینده با استفاده از صورت‌های مالی تعدیل شده شرکت‌ها، مجدد این نسبت‌ها مورد بررسی قرار گیرد.

منابع:

- تجزیه و تحلیل صورتهای مالی (چاپ دوم) - ترجمه و تالیف دکتر فضل‌اله اکبری - مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی
- مدیریت مالی - جلد اول (چاپ دوم) - ترجمه و تالیف دکتر رضا شباهنگ - مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی
- مدیریت مالی ترجمه دکتر حسین عبده تیریزی - پرویز مشیرزاده مؤیدی
- مدیریت مالی - علیرضا مصطفوی مقدم
- مدیریت مالی - ترجمه و تالیف دکتر حمیدرضا وکیلی فرد - مسعود وکیلی فرد
- هشدارهایی در استفاده از نسبت‌های مالی جهت تصمیم‌گیری‌های اقتصادی - مجید اسماعیل پور - ماهنامه حسابدار - تیر ۱۳۷۷

.Arthur Anderson, Iranian Electricity Supply Industry,-Phasel Interim Report, Accounting Annex. Feb, 1995

- ۱- این مقاله توسط دفتر مطالعات مالی و حسابداری مدیریت و تحت نظارت آقای مصطفی علی‌مدد مدرس دانشگاه تهیه شده است.
- ۲- نحوه محاسبه نسبت‌های متوسط صنعت و میانه، حد متوسط بالا و حد متوسط پایین در فصلنامه شماره ۱۵ و ۱۶ حسابداری برق مشروحاً توضیح داده شده است.
- ۳- به همین دلیل نسبت گردش سرمایه جاری شرکت‌های برق منطقه‌ای مازندران، زنجان و باختر نیز در سال ۷۷ از سی نسبت‌ها حذف گردید.

صفحه ۶

( )				( )				( )			
		( )	( )	( )			( )				
/	/		/		/	/	/	/	/	/	/
/	/		/		/	/	/	/	/	/	/
/	/		/		- /	/	/	/	/	/	/
/	/		/		/	/	/	/	/	/	/
- /	- /		- /		/	/	/	/	/	/	/
/	/		/		- /	/	/	/	/	/	/

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

														باختر				
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	( )
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	( ):
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	( )
/	/	/	(/)	(/)	/	/	/	/	/	/	/	(/)	/	(/)	/	(/)	/	
/	/	/	/	(/)	/	/	/	/	/	/	/	/	/	(/)	/	(/)	/	
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	
/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	( )
(/)	/	(/)	(/)	(/)	(/)	/	(/)	(/)	(/)	/	(/)	(/)	/	/	(/)	(/)	/	
(/)	/	(/)	(/)	(/)	(/)	/	/	(/)	/	/	(/)	/	/	/	(/)	/	/	
(/)	/	(/)	(/)	(/)	(/)	/	(/)	(/)	(/)	/	(/)	(/)	/	/	(/)	(/)	/	
(/)	/	(/)	(/)	(/)	(/)	/	/	(/)	/	/	(/)	/	/	/	(/)	/	/	( )
(/)	/	(/)	(/)	(/)	(/)	/	(/)	(/)	(/)	/	(/)	(/)	/	/	(/)	(/)	/	
(/)	/	(/)	(/)	(/)	(/)	/	/	(/)	/	/	(/)	/	/	/	(/)	/	/	( )
(/)	/	(/)	(/)	(/)	(/)	/	/	(/)	/	/	(/)	/	/	/	(/)	/	/	( )
(/)	/	(/)	(/)	(/)	(/)	/	/	(/)	/	/	(/)	/	/	/	(/)	/	/	( )

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی